

Anti-pestbeleid

Versie: 1.0
Instemming deelraad: 17 oktober 2023
Vaststelling: 2 november 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Preventieve aanpak.....	3
2.1. Mentor.....	4
2.2. Teamleider.....	4
2.3. Vertrouwenspersoon.....	4
2.4. Anti-pestcoördinator.....	5
2.5. Docenten.....	5
2.6. Ondersteuningsteam.....	5
2.7. Pedagogische conciërges.....	6
2.8. Monitoring sociale veiligheid.....	6
3. Plan van aanpak pesten.....	6
3.1. Wat is pesten?.....	6
3.2. Vijfsporenaanpak.....	6
3.3. Wat te doen in geval van pesten?.....	7
3.4. Mogelijke sancties.....	8
Bijlage 1 - Preventiekalender.....	9
Bijlage 2 - Vormen van pesten.....	10

1. Inleiding

Als school vinden wij het belangrijk dat iedereen in ons gebouw zich veilig voelt, dat iedereen gezien en gekend wordt. Pesten is één van de dingen die ervoor zorgt dat iemand zich niet veilig voelt. Als een leerling of medewerker zich niet veilig voelt dan heeft dat een groot effect op samenwerking en leer- en werkhouding.

Dit anti-pestbeleid is gericht op het voorkomen en zo nodig aanpakken van pesten binnen Han Fortmann. Dit beleid is onderdeel van het binnen het Trinitas College (Han Fortmann en Johannes Bosco) vastgestelde Veiligheidsbeleid. Dit betekent dat de in het Veiligheidsplan genoemde kernwaarden en ambities ook als uitgangspunt gelden voor dit anti-pestbeleid.

Uitgangspunten onderwijskundig kader:

- iedereen binnen de school werkt aan een positief schoolklimaat;
- leerlingen en medewerkers worden gehoord en gezien en voelen zich veilig;
- elke leerling en medewerker mag zijn zoals hij is; verschillen mogen er zijn en verdienen respect;
- docenten tonen oprechte interesse in iedere leerling en stimuleren een positief leerklimaat;
- mentoren zorgen voor een veilige sfeer, waarin leerlingen gezien en gehoord worden.

Voor het anti-pestbeleid betekent dit het volgende:

- leerlingen hebben een veilige schoolomgeving nodig om zich optimaal te kunnen ontwikkelen;
- pestgedrag is ongewenst, respectloos en zorgt voor onveiligheid;
- medewerkers, ouders en leerlingen moeten samenwerken om pestgedrag te voorkomen en zo nodig aan te pakken;
- de school is een plaats waar onder meer geleerd kan worden wat het effect van bepaald gedrag kan hebben op anderen; de insteek voor de aanpak is daarom vooral preventief gericht op bewustwording; in gevallen waarbij de veiligheid van mensen in gevaar komt, zullen er ook sancties plaatsvinden.

2. Preventieve aanpak

Op Han Fortmann zijn we bewust bezig met het organiseren van een sociaal veilig klimaat:

- het (grote) schoolgebouw is zo ingericht dat de onderbouw en bovenbouw elk een eigen lesvleugel en aula hebben. Hierdoor komen leerlingen vooral leeftijdsgenoten tegen en zien leerlingen eerder bekende gezichten.
- leerlingen worden vanaf de brugklas goed gevolgd door de mentor en krijgen de ruimte om individueel of met elkaar de gang van zaken binnen de school te bespreken;
- jaarlijks wordt de sociale veiligheid gemonitord als onderdeel van het tevredenheidsonderzoek onder leerlingen en hun ouders;
- we hanteren een *preventiekalender*, die weergeeft welke activiteiten tijdens het schooljaar plaatsvinden gericht op een veilige sfeer in de klas, jezelf kunnen zijn en bewustwording ten aanzien van pesten; een voorbeeld van dat laatste is de interactieve theatervoorstelling in leerjaar 1 met daaropvolgend een lesprogramma over pesten; de *preventiekalender* wordt jaarlijks geactualiseerd en is als bijlage 1 bijgevoegd;
- op school hebben we verschillende personen bij wie medewerkers, leerlingen en ouders terecht kunnen als ze te maken krijgen met ongewenst gedrag: mentor, teamleider, vertrouwenspersoon, anti-pestcoördinator, (ondersteunings)docenten, pedagogische conciërges en medewerkers van het ondersteuningsteam.

2.1. Mentor

De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat. Iedere klas krijgt aan het begin van het schooljaar een mentor toegewezen. De mentor begeleidt de leerlingen tijdens het schooljaar en is eerste aanspreekpunt bij vragen over school en persoonlijke problemen die van invloed zijn op het functioneren van de leerlingen en daarmee ook bij pesten.

De mentor:

- bespreekt aan het begin van het schooljaar hoe we met elkaar omgaan op Han Fortmann. Daarbij wordt benadrukt wat relevant is voor de klas vanuit de huisregels, en in ieder geval het volgende:
 - o We vinden het belangrijk dat leerlingen en personeel met plezier naar school gaan.
 - o Voor een goede sfeer op school zijn regels en afspraken nodig.
 - o De belangrijkste is dat we respectvol met elkaar omgaan.
 - o Pesten en discrimineren, al dan niet via de social media, wordt niet geaccepteerd!
 - o Leerlingen geven gevolg aan de instructies van het personeel.
- in de onderbouw laat leerlingen met elkaar bespreken wat nodig is om je veilig te voelen in de klas en laat de leerlingen aanvullende regels formuleren. Deze regels worden in een ‘anti-pestcontract’ samengevoegd. Kern van deze regels is het begrip ‘respect’.
- bespreekt regelmatig met iedere leerling uit zijn mentorklas de voortgang; hierbij gaat het over resultaten, werkhouding en welbevinden; zowel leerlingen die gepest worden als leerlingen die hier getuige van zijn geweest, kunnen dit bij de mentor melden;
- bespreekt regelmatig met de hele klas wat er speelt binnen school en binnen de klas; hierbij is het uitgangspunt dat iedere leerling zich veilig genoeg – en geaccepteerd – zou moeten voelen om aan te geven wat hem dwars zit;
- bespreekt wat pesten is en wat de gevolgen van pesten kunnen zijn voor het slachtoffer en voor alle mensen die er bij betrokken zijn en hoe je het met elkaar kunt voorkomen; daarbij kunnen ook *de psychologische mechanismen* die aan pesten ten grondslag liggen worden besproken:
 - samenzwering om te zwijgen: bespreken dat je geen verklikker (“snitch”) bent als er samen is afgesproken dat er niet gepest wordt en iemand zich niet aan die afspraak houdt;
 - omstandersdilemma: bespreken dat je binnen de school verantwoordelijk bent voor elkaars veiligheid; pestgedrag moet gemeld worden en als het kan direct gestopt worden;
 - blaming the victim: denken dat het slachtoffer het er wel naar gemaakt zal hebben; elkaar constant duidelijk maken dat niemand er om vraagt slachtoffer te worden van pesten.

2.2. Teamleider

De teamleider is verantwoordelijk voor het onderwijsteam en daarmee verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat in het team en haar klassen. De teamleider heeft gesprekken met de mentoren om het klimaat te optimaliseren of verbeteren waar nodig. Indien pesten het klassenverband of schoolverband overstijgt of bij escalatie, wordt de teamleider direct betrokken.

2.3. Vertrouwenspersoon

Een leerling, ouder of medewerker kan zich altijd wenden tot één van de contactpersonen/vertrouwenspersonen van de school. In het leerlingenstatuut staat het als volgt:

Indien een leerling zich gekwetst voelt door een benadering of intimiteit van de kant van (mede)leerlingen of personeel, die de leerling niet gewenst heeft, dan kan hij zich wenden tot de mentor, iemand van de schoolleiding of tot een van de contactpersonen.

Van iemand die ongewenste gedragingen, zoals hierboven bedoeld, bij anderen signaleert wordt verwacht dat hij dit bespreekt met de contactpersoon of een lid van de schoolleiding. (artikel 26.3 en 26.4)

De vertrouwenspersoon is daarmee het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders die te maken krijgen met pesten en dit niet bij de mentor en/of de docent willen melden.

Naast deze contactpersonen/vertrouwenspersonen heeft de school ook een externe vertrouwenspersoon. Voor de contactgegevens zie: [Contact met school - Han Fortmann \(trinitascollege.nl\)](https://www.trinitascollege.nl)

2.4. Anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator zorgt ervoor dat de medewerkers van Han Fortmann geïnformeerd zijn over het anti-pestbeleid, het pesten in het algemeen en het aanpakken hiervan. De anti-pestcoördinator fungeert als klankbord voor (ondersteunings)docenten/ mentoren die vragen hebben over pesten en de aanpak daarvan. De anti-pestcoördinator kan ook een ondersteunende rol hebben bij het voeren van de gesprekken in een klas bij specifieke casuïstiek.

De anti-pestcoördinator houdt samen met de schoolleiding zicht op de uitkomsten van de monitoring van de sociale veiligheid (zie 2.8) en passen het beleid en activiteiten (preventiekalender) hierop aan. Daarnaast zorgt de anti-pest coördinator voor, waar nodig, cursussen en of trainingen voor expertise op het gebied van pesten.

2.5. Docenten

Docenten kunnen effectief signaleren: docenten reageren op signalen van leerlingen en/of ouders door zelf actie te ondernemen of door signalen (van pestgedrag) door te spelen naar de mentoren. Zij zorgen ervoor dat ze zelf het juiste voorbeeld geven aan leerlingen door zich correct en respectvol te gedragen in de klas en daarbuiten.

2.6. Ondersteuningsteam

Het ondersteuningsteam op Han Fortmann bestaat uit de ondersteuningscoördinator (coördineert de ondersteuningsvragen), orthopedagoog, trajectbegeleider, counselor en ondersteuningsdocenten.

Ondersteuningsdocenten

Han Fortmann heeft per onderwijs team een 'ondersteuningsdocent'. Deze ondersteuningsdocent kijkt op verzoek van een docent mee in de klas wanneer een leerling bijv. extra hulp nodig heeft, de groepsdynamiek zorgelijk is, er veel absentie is, leerling(en) zorgelijke signalen laat zien. De ondersteuningsdocent kan de weg wijzen naar andere vormen van ondersteuning en/of het ondersteuningsteam.

Ondersteuningscoördinator

De ondersteuningscoördinator doet wat de naam aangeeft: coördinatie van de ondersteuning voor een leerling. In overleg met mentoren, teamleiders, ondersteuningsdocenten, counselor en orthopedagoog zorgt de ondersteuningscoördinator ervoor dat de leerling hulp krijgt van de juiste persoon. En indien nodig helpt de coördinator ouders en leerling de weg te vinden naar de juiste externe instantie(s).

Counselor

De counselor zorgt voor sociaal emotionele ondersteuning van (individuele) leerlingen en kan ook gesprekken voeren met leerlingen die betrokken zijn bij pesten. Ook kan de counselor groepen leerlingen ondersteunen als er bijvoorbeeld sprake is van een conflict. Leerlingen kunnen een afspraak maken via de mentor, via de anti-pest coördinator of direct bij de counselor.

Een overzicht van alle vormen van studiebegeleiding en sociaal-emotionele begeleiding staat op de [ondersteuningskaart](#).

2.7. Pedagogische conciërges

Voor leerlingen zijn de conciërges belangrijke personen. Zij zijn de ogen en oren binnen de school en kunnen snel problemen signaleren en ingrijpen bij pestgedrag of andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. De conciërges binnen onze school hebben pedagogische vaardigheden en worden daarom *pedagogische conciërges* genoemd.

2.8. Monitoring sociale veiligheid

Jaarlijks wordt met tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen en ouders (leerjaar 1, 3 en de examenklassen) de ervaren fysieke- en sociale veiligheid gemonitord. Zo houden we, naast de gesprekken in de klas en met de mentor, in de gaten hoe veilig leerlingen zich op school voelen, of er gepest wordt, gediscrimineerd of lichamelijk wordt pijn gedaan.

Ook wordt pesten gemonitord in de gezondheidsmonitor van de GGD die onder leerlingen in klas 2 en 4 wordt uitgezet.

De anti-pestcoördinator houdt samen met de schoolleiding zicht op de uitkomsten van deze monitoring en passen het beleid en activiteiten (preventiekalender) hierop aan. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

3. Plan van aanpak pesten

3.1. Wat is pesten?

We spreken van pesten als iemand iets doet bij een ander, mogelijk herhaaldelijk en dat de gepeste persoon dit niet leuk en of prettig vindt. Hierbij kan het zijn dat de leerling regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Dit kan verbaal, fysiek of via sociale media plaatsvinden. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend. In bijlage 2 staan voorbeelden van verschillende vormen van pesten.

Als school accepteren we geen enkele vorm van pesten van of door onze leerlingen, ook niet buiten schooltijden. Het Han Fortmann hanteert de vijfsporenaanpak:

3.2. Vijfsporenaanpak

Alle leerlingen die betrokken zijn bij het pesten hebben hun eigen beweegredenen om mee te pesten, in te grijpen, weg te kijken of het niet te (willen) zien. Al deze leerlingen verdienen aandacht en zo nodig hulp. We hanteren hierbij de vijfsporenaanpak.¹

De aanpak

1. Mobiliseren van de zwijgende middengroep: de mentor bespreekt met alle leerlingen de normen en waarden die in de klas/school gelden, hoe zij hier tegenaan kijken en wat te doen in geval er in de klas wordt gepest. Belangrijkste uitgangspunt is dat iedereen zich veilig moet voelen en dat de leerlingen opkomen voor elkaars veiligheid.
2. Hulp aan de gepeste leerling: iedere leerling die gepest wordt moet dit op een veilige manier kunnen melden, moet serieus genomen worden en moet ondersteund en beschermd worden.

¹ De vijfsporenaanpak van B. van der Meer, 01-06-2014 - <https://wij-leren.nl/pesten-op-school.php>

Naast de mentor zijn andere personen hiervoor beschikbaar (zie hoofdstuk 2) om met de leerling samen te kijken naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

3. Hulp aan de pestende leerling: ook deze leerlingen hebben professionele hulp nodig en tegelijkertijd moet hij/zij te horen krijgen dat het pesten direct moet stoppen. Ook hiervoor wordt de mentor, de teamleider en mogelijk de counselor ingeschakeld.
4. Professionaliseren van docenten: naast mentoren en counselors hebben ook de docenten een belangrijke rol. Zij kunnen zien hoe leerlingen functioneren in de klas en hoe ze met elkaar omgaan. Zij zijn ook verantwoordelijk voor de sociale veiligheid in de klas en moeten ingrijpen als ze pestgedrag of ander grensoverschrijdend gedrag signaleren. In teamoverleg en scholingsbijeenkomsten wordt kennis gedeeld over dit onderwerp. Docenten moeten ervoor zorgen dat leerlingen zich veilig voelen in hun klas en zich vrij voelen om grensoverschrijdend gedrag in de klas aan de orde te stellen.
5. Ouderbetrokkenheid: in een vroeg stadium worden ouders betrokken bij pestgedrag. Curatief als hun kind gepest wordt, zelf pest of betrokken is bij het pesten. Preventief door het delen van informatie over hoe pesten te voorkomen en wat te doen als pestgedrag zichtbaar wordt.

3.3. Wat te doen in geval van pesten?

Concreet betekent deze aanpak het volgende voor het handelen:

- 1) Leerlingen, ouders en medewerkers die pestgedrag signaleren, melden dit bij de mentor van de leerling(en).
- 2) Is het niet mogelijk of voelt het niet veilig dit bij de mentor te melden? Dan kan de melding bij de teamleider of de contact/vertrouwenspersoon worden gedaan.
- 3) Na de melding worden de vervolgstappen besproken met de melder (leerling of ouders) en wordt aangegeven met wie de inhoud van de melding wordt besproken.
- 4) Als er sprake is van pesten in de klas, is de mentor de eerstaangewezen persoon om hier iets mee (tegen) te doen. In de regel zal hij het volgende doen na de melding van pesten:
 - Gesprek met de melder (vaak de leerling die gepest wordt, niet altijd);
 - Gesprek met de leerling die gepest wordt;
 - Gesprek met de pestende leerling(en);
 - Gesprek met andere leerlingen die getuige waren;
 - Eventueel in de mentorles bespreken hoe dit pesten in het vervolg voorkomen of snel gestopt kan worden door de leerlingen. Niet wegstappen, maar ingrijpen of melden;
 - De pestende leerling en de gepeste leerling zo mogelijk bij elkaar brengen en er zo voor zorgen dat het pesten stopt.
- 5) Als blijkt dat de pestproblematiek in eerste instantie niet opgelost kan worden door de mentor, informeert hij de teamleider en vraagt ondersteuning van de ondersteuningsdocent of anti-pestcoördinator.
 - De mentor bespreekt met de ondersteuningsdocent/anti-pestcoördinator en de teamleider het vervolgtraject.
 - Er vindt overleg plaats met de ouders van de bij het pesten betrokken leerlingen.
 - Er wordt bepaald welke ondersteuningsbehoefte er is bij alle betrokken leerlingen.
 - Er wordt bepaald of en zo ja welke sancties/maatregelen nodig zijn om de veiligheid van leerlingen en/of personeelsleden te waarborgen.
- 6) Het hele traject, vanaf de melding, wordt door de mentor schriftelijk vastgelegd en opgenomen in SOM. Alle betrokkenen worden door hem (indien de teamleider en/of de anti-pestcoördinator betrokken is door hen) goed geïnformeerd over de voortgang en het uiteindelijke resultaat van het traject.

- 7) De mentor checkt regelmatig of het pesten echt gestopt is en alle leerlingen zich aan de – tijdens het traject - gemaakte afspraken houden.
- 8) Het dossier wordt pas gesloten als voor iedereen duidelijk is dat het pesten is gestopt en kan weer geopend worden als er nieuwe signalen van pesten zijn.

3.4. Mogelijke sancties

Het inzetten van sancties kan in sommige situaties nodig zijn en wordt per situatie bekeken. In artikel 32 van het leerlingenstatuut (zie website Trinitas College) staan de mogelijke strafmaatregelen. Enkele voorbeelden met betrekking tot pesten zijn nablijven, corvee, schorsing en uiteindelijk verwijdering van school.

Er kunnen zich situaties voordoen waardoor er afgeweken kan worden van het antipest beleid.

Bijlage 1 – Preventiekalender

Leerjaar	Activiteit	Toelichting
Alle jaarlagen	Mentoruren	Hierin komen o.a. groepsdynamiek, gedrag en samenwerken binnen de klas aan bod.
Alle jaarlagen	Trialooggesprekken	Meerdere keren per schooljaar gesprek met leerling, ouders en mentor over de ontwikkeling van de leerling.
Alle jaarlagen	Week tegen het Pesten	Medio oktober. Landelijke actieweek met diverse activiteiten.
Alle jaarlagen	Paarse Vrijdag	In aanloop naar en óp deze dag is er d.m.v. lessen en activiteiten extra aandacht voor identiteit (wie je bent of wilt zijn).
Alle jaarlagen	Klassenfeest	Feestavond ter bevordering van de groepscohesie en saamhorigheid binnen de jaarlaag.
Alle jaarlagen	Opstellen klassendoel	Incidenteel daar waar nodig specifieke afspraken met een klas.
1	INTRO-week	Kennismaking en 'landen op het HF', jezelf mogen zijn en start groepsvorming.
1	Opstellen anti-pestcontract	Start schooljaar, afspraken over omgangsvormen.
1	Brugklaskamp	4 ^e Lesweek, kennismaking en vervolg groepsvorming. Begeleiding door mentor en vakdocenten, per klas.
1	Growth mindset	Medio januari. Workshop voor lln. en ouders over leren leren en leerkuil.
1	Voorstelling Verpest	Medio februari. Toelichting verschillende rollen en jouw eigen invloed/gedrag.
1	Medialessen	Medio april/mei. Gastlessen voor lln. en ouderavond over online gedrag.
1	Leerlingbespreking/warme overdracht naar lj. 2	Einde lj.1/ start lj. 2. Overdracht m.b.t. sociaal emotionele en cognitieve ontwikkeling en begeleidingsbehoeften.
2	Je brein de baas	September-oktober. Thema: Gelukkig in de Groep. Groepsvorming en 'wie ben ik in de groep?'. .
2	Medialessen	Medio april/mei. Ouderavond over online gedrag.
3	Kennismakingsactiviteiten	Start lj. 2. Stimuleren/verstevigen groepscohesie en veilig leerklimaat.
3	Voorstelling Playback	Medio februari. Omgaan met (elkaars) gevoelens en elkaar te ondersteunen.
4	Voorstelling Over de Kop	Medio oktober. Bespreekbaar maken van mentaal welbevinden
4	Verwachtingsgesprekken	Onderdeel is sociaal emotionele veiligheid komt hierin aan bod.

Bijlage 2 - Vormen van pesten

Fysiek en geestelijk geweld op school, straat en online:

- *Geestelijk geweld met woorden*: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken.
- *Fysiek geweld*: trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen, bijten, bespugen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken.
- *Fysiek en geestelijk geweld door achtervolgen*: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.
- *Geestelijk geweld door uitsluiting/buitensluiten*: doodzwijgen en negeren; uitsluiten van feestjes; niet meedoen bij groepsopdrachten.
- *Stelen en vernielen*: afpakken en/of stukmaken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen; banden lek prikken, fiets beschadigen.
- *Afpersing*: dwingen om geld of spullen af te geven; het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Pesten via social media (online)/digitaal pesten

De vormen die voorkomen zijn onder meer:

- *Beeldpesten*: foto's of filmpjes van anderen tegen iemands zin doorsturen of online zetten op een sociale media platform. De beelden kunnen zijn bewerkt om iemand belachelijk te maken of op een andere manier te beschadigen.
- *Sexting*: het versturen van seksueel getinte berichten, foto's of filmpjes van jezelf via je smartphone, computer of tablet. Onder jongeren is het uitwisselen van seksueel getint beeldmateriaal niet strafbaar als het vrijwillig gebeurt. Sexting kan strafbaar zijn als er sprake is kinderporno, wraakporno of stiekem gemaakte beelden. Ook afpersing en chantage met naaktbeelden is strafbaar.
- *Dreigberichten*: een bericht waarbij iemand zegt een ander iets aan te zullen doen valt onder pesten. Bedreigingen met de dood, ernstig letsel of verkrachting/aanranding zijn strafbaar.